

Augusztusi délután, Géczy Olgáék Pajtájában

Fenyők és rózsabokrok árnyékában, gyümölcsfák lombja alatt, zöld gye-
pen, virágok között, kedves és népes társaságban – így zajlik a Pajta Ga-
léria újranitása, egy pusztító világjárvány hazai hullámvölgyében, 2020.
augusztus elsején.

Tök település mindössze háromnegyedórányi autóbuszút a főváros
szívéből; falu, amelynek lelke van, talán százötven éves tornácos lakóházak
és persze újabbak, modernekek is; rendezett utcák, a domboldalon fallal
kerített – már-már erődített – református templom. Csak pár lépés a
buszmegállótól: itt van a másfél évtizede hazatelepült, világhírű Géczy
Olga és férje, a világot Magyarországra felcserélő David Aurell birtoka:
alacsony, hosszú parasztház és a kert végében a hatalmas Pajta, amelyben
a képzőművész házaspár galériája működik. *Ez a ház, ez a kert a művés-*
zeteké, a szomszéd azonban kukoricát termeszt, a másik udvaron meg
baromfi kapirgál. Erre akkor leszünk figyelmesek, amikor megszólal a
megnyitó zene, Carl Maria von Weber *Vadászkórusa* a Pannónia Kürt
Kvintett előadásában, és a tyúkok előbb kotyogással, azután hangos kot-
kodálással betársulnak az előadásba. A romantika erdeje és a magyar
falu romantikája.

Most, az újranitás alkalmából, a Pajta Galéria belső terében megte-
kinthető talán háromtucat kép abból a hatalmas anyagból, amelyet a
Géczy Olga karmester és festőművész című, a Hungarovoxx Kiadónál idén
megjelent könyv – kiváló minőségű reprodukciókkal – bemutat, a kertben
pedig a kötet alkotói (a karmester és festő Géczy Olga, az őt kérdező Simon
Erika, a *festő* Géczy Olgáról kismonográfiát készítő Prokopp Mária, va-
lamint az előszót jegyző Czigány György) bemutatják magát a könyvet.
Mindenki röviden beszél, az említetteken kívül Bősze András „független”
(ámde a település iránt nagyon is elkötelezett) polgármester szól, és be-
mutatkozik a másik kiállító művész, M. Sarlós Erzsébet szobrász is. Az
ő alkotásai a kertben láthatók, út mentén vagy a bokrok között megbújva.

„Nyolcvanasok klubja” – mondja a vendéglátó, tárgyilagosan, önma-
gáról, a vele most bemutakozó alkotótársról, és a megjelentek egy részé-
ről. Tárgyilagosan, de a nyolcvanasok felelősségét hangsúlyozva. A nyolc-
vanasoknak még dolga van, még erejük is van, alkotniuk kell, felelősség-
gel, a jövő iránt. A klub tagjai közé mindjárt bejelentkezik Czigány
György, habár – mint mondja – ő a maga 89 évével valójában inkább a
kilencvenesekhez sorolható.

A klub két főszereplője, Géczy Olga és M. Sarlós Erzsébet kor- (és
elemista korukban) iskolatársak. Nagyon másfelé vitte őket az élet, egy
dologban azonban útjuk rokon: mindketten egy eredményes pályafutás
után, „nyugdijként” találtak rá a képzőművészetre, a világhírű muzsik

Géczy Olga a különböző technikájú képekben, a Dunán evező sportember és 28 éven át falusi iskolában tanító Sarlós Erzsébet pedig kőben és fában talált kései – egy életen át felgyülemlett – mondanivalója számára kifejezési eszközt.



Aki az említett könyv alapján úgy vélné, eléggé ismeri Géczy Olga képeit és megtakaríthatja a háromnegyedórás utazást, nem tudja, mitől fosztja meg magát. Bármilyen hitelesek legyenek is a reprodukciók, bármilyen pontos is a róluk adott leírás, azt az élményt, amit – mondjuk – a *Páva-kórus*-illusztráció vagy a Szent Istvánról készült vászon monumentalitása nyújthat, csakis így, az eredetivel szemtől szemben állva élhetjük át. Aki úgy gondolná, hogy egy kedvtelésből alkotó nyugdíjas szobraiért nem érdemes falura ellátogatni, megint csak téved. Egy kővel és fával egyaránt professzionálisan bábó művész eredeti alkotásai ezek, a kétféle anyagban egészen más-más világlátással. A kövek – ytongpórusbetonból – kevés vonallal, egyszerű és letisztult formákkal, a fafaragások meg éppen ellenkezőleg, részlet- és formagazdagságukkal vonzzák be a látogatót az alkotó világába, egyik esetben az egyszerűség eszközével indítanak arra, hogy elgondolkodjunk a világ legnagyobb dolgairól, másik esetben a részletek őserdeje vezeti el a szemlélőt az emberi lélek mitologikus őserdejébe.

A szemlélődést ezen a délutánon régi zene segíti: Harsányi Zsolt mindenféle hangolású furulyajátéka, Harsányi Elvira mindenféle ütőhangszereken megszólaló kíséretével. Közben Prokopp Mária professorasszony szavain gondolkodhatunk, a Géczy Olgaék Pajtájából kibontakozható új Magyarországról meg a magyarság egyetemes küldetéséről; és Czigány György szavain is, aki a művészetek kapcsolatáról beszélt, régi emlékeket idézett, és neveket is, barátokét, a múltból. Többek között Ujfalussy József esztétáét. A szobrok előtt állva, a fehér köveket megmintázó fény-árnyjátékok láttán még távolabbra nézhetünk. Az Ujfalussy tanár úr által oly gyakran hivatkozott Lessing is alaposan elemezte a művészeti ágak tér-időbeliségének mikéntjét. A szobrok, most, ott a kertben, lombok között, a Nap járása szerint változtak, mozdultak. Géczy Olga zeneképein (mint az említett Kodály-illusztráción, a *Felszállott a páva*-n, az *István király*-on) nagy történelmi idők és nagy zenei történések sűrűsödnek egyetlen „termékeny pillanat”-ba, hogy annak inspirációja nyomán megtermékenyüljön a jövőendő.

Köteles György